СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 288. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го ГРУДНЯ 1950. — No. 288. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 12, 1950 VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

РЕКОРДОВИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Вашингтон, 11 грудня. — Американські бизнесові підприємства заповідають, що в першому четвертиччі 1951 р. вони інвестують близько п'ять біліонів долярів в нових фабриках, машинерії й іншому устаткуванні. Урядові кола одобрили цей плян, бо він є відповіддю на заклики до поширення промислу на всіх ділянках з уваги на військові потреби. Вони мусять бути заспокоєні так, щоб не було перешкод у продукції цивільних запотребувань.

Департамент торгівлі і Комісія Виміни та Цінних паперів оприлюднила звіт з бизнесових інвестицій. На підставі тимчасового перегляду звіт стверджує, що вклад капіталів у 1951 р. буде більший ніж коли-небудь давніше. Досі найвищий вклад гроша у підприємства був у 1948 р., бо виносив 19.29 біліонів долярів. У 1949 р. цей вклад зменшився і виносив 18.1 біліонів, а тепер він знову підскочив внаслідок війни в Кореї. За останній півріч 1950 р. дійдуть видатки до 10.1 біліонів.

Урядові агенції признають, що підвищення інвестицій викликує теж і подорожчання матеріялів. Коли будуть викінчені обрахунки з інвестицій на перший квартал 1951 р. то треба допускати, що вони будуть на 30 відсотків вищі ніж видатки на перший квартал 1950 рік. Усі підприємства беруть участь у розширенні своїх продукційних ліній.

УНІВЕРСИТЕТИ ПІДТРИМУЮТЬ ВІЙСЬКОВИЙ ВИШКІЛ

Колумбія, у стейті Мизури. — Товариство Американських Університетів вийшло з заявою, що треба завести військовий вишкіл усієї молоді від 18 року життя. Виховники прийшли до висновку, що політичне напруження буде тривати впродовж найближчого десятиріччя і тому „військова сила Злучених Держав буде життєвою справою для недопущення до глобальної війни". Комісія, складена з 37 членів одобрила 23 голосами резолюцію, яка обіймає 1.200 слів. Двох членів делеґатів походить з Канади і вони відтягнулися від голосування. Зате американські члени товариства ухвалили її одноголосно. На підставі резолюції тренування молоді мало б початися від 18 року життя або покінчення середньої школи („гайскул"), залежно від того, що прийде пізніше. Як кто скінчить школу в 17 році, може вступити до армії за дозволом батьків. Навіть фізично неспосібні повинні бути притягнені до вишколу, щоб набрати здоров'я.

ВІЙСЬКА НА АЛЯСЦІ „НАПОГОТОВІ"

Анкоредж, Аляска. — Увесь військовий персонал на Алясці дістав повідомлення „бути напоготові", одначе команда пояснила осторогу як звичайну вправу для „безпеки". Повідомлення виявилося в такий спосіб, що військова поліція обійшла всі театри й забавові місця, а радієві станції від себе візвали вояків, щоб вони [illegible]стій явилися у своїх постах. Упродовж кількох годин вояки поцезали з вулиць міста Анкоредж. Ракетові літаки патролювали місто ціле пополудне, а вночі було чути їх гук.

ЗА ШВИДКЕ ОЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ, ЯПОНІЇ Й ІТАЛІЇ

Вашингтон, 10 грудня. — Військові невдачі в Кореї і комуністична загроза в інших частинах світу призвели до конґресових домагань, щоб перевести швидке поновне озброєння колишніх ворогів, а то Німеччини, Японії й Італії. Сен. Едвард Мартин з Пенсилвенії, ветеран двох світових воєн, сказав у розмові з кореспондентами, що він схиляється до думки об'єднання країн на цілому світі, якщо вони протиставляться комунізмові. Сен. Пат МекКарран додав: „Америка не може церемонитися з своїми союзниками тепер". Сен. Г. Александер Смит висловив сумнів, чи Японія під теперішню пору зможе виставити відповідну військову силу для іншого вжитку, як для самооборони тому, що ненависть, розбуджена проти японських цісарських військ по цілій Азії з-перед другої війни ще не згасла досі. Сен. Мілтон Р. Йонґ підчеркнув важливість об'єднання всіх сил по цілому ґльобі для поборювання комунізму.

ПРОКЛЯМАЦІЯ СТАНУ НЕОБХІДНОСТИ НА ДНЯХ

Вашингтон. — Президент Труман може проклямувати стан необхідности за 3-4 дні, як про це говорять у найвищих урядових колах. Цього домагаються конґресові провідники у переконанні, що це розбудить дрімучі народні маси до акції з уваги на небезпеку, у якій опинилися країна внаслідок дипломатичних і військових невдач. На час необхідности будуть видані деякі зарядження, які були вже в практиці за минулої війни.

Перші вісті про можливість заведення стану необхідности появилися після переслухання високих урядовців в сенатській комісії для підтримки нових видатків на озброєння в сумі близько 18 біліонів долярів. Про це заговорив генерал Джордж К. Маршал, секретар оборони і сенатор Елмер Е. Томас, Сен. Джан Мек Клелан ствердив що вже прийшов час на повну мобілізацію, а сен. Борнет Р. Мейбенк сказав від себе, що було б „гріхом" відкладати оприлюднення „стану необхідности" країни, і заведення контролі цін на матеріяли, потрібні для збройних сил.

Заведення стану необхідности спонукає президента використати наново багато повновластей, які президент має ще з попередньої війни. Департамент справедливости провірює ці повновласти, щоб їх представити президентові і доручити негайно введення їх у життя.

В АМЕРИЦІ

● **Чотири організації ветеранів** звернулися до президента з проханням дати ген. МекАртурові вільну руку щодо вживання родів зброї при воюванні. Це значило б дати йому волю кидати атомові бомби на комуністичних китайців.

● **Платними оголошеннями** у великих щоденниках домагається рішучої постави супроти „червоних" підприємство Інтернешенел Лейтекс Корпорейшен у Довер, у стейті Делевар. В оголошеннях сказано, що то Росія вживає китайців як своєї зброї у війні проти ЗДА і ОН.

● **Чорна смерть в Арґентині** вибухла на границі Болівії. Уряд негайно післав лікарів в долину ріки Зенди на зльокалізування пошести.

● **Прослідкують минуле пані Анни Розенберґ**, яку недавно назначив президент асистенткою департаменту оборони для організації боєвих сил. Її закидають приналежність до комуністичної партії в початках цього руху, чого вона відпекалася.

● **Економічний бойкот** американських комуністів пропонує красвий командир Американського Леґіону, Ирлі Кок. Цілу програму начеркнув він у журналі „Амерікен Ліджен Магазін".

ОРДА ІДЕ! В обличчі комуністичної навали, корейське населення масово втікає на південь, забираючи зі собою свою мізерію та залишаючи на призволяще свої доми. Загальну кількість втікачів в Кореї від часу комуно-китайської інвазії минулого місяця нараховується вже на около 400,000.

Безвиглядність дипломатичного полагодження міжнародної кризи

Лейк Соксес, 11. грудня. — Після інтензивної дипломатичної акції впродовж минулого тижня, вигляди на мирне полагодження міжнародної кризи, доведеної до крайности комуно-китайською інтервенцією в корейській війні, не тільки не збільшилися, але помітно зменшилися. Президент Труман і британський премієр Атлі, у висліді своїх одно-тижневих нарад, запевнили світ, що вони продовжуватимуть свої заходи для вдержання миру, але не за всяку ціну. Виявляючи всю свою рішучість щодо дальшої оборони Кореї, вони рівночасно заповіли цілий ряд заходів для скріплення своїх оборонних спроможностей в Азії і в Европі, підкреслили єдність в цій справі західного світу, залишаючи теж відкриті двері до переговорів на базі чартеру О. Н., який большевики вже давно заперечили своїм практичним поступуванням. З комуністичного боку дипломатична агресивність загострилася побіжно з військовою. Голова комуно-китайського уряду поінформував індійського представника в Пейпінгу, що він готовий піти на переговори з Америкою, Англією і Совєтами в справі Кореї, але тільки „на базі рівности" і тільки тоді, як предметом переговорів будуть всі азійські проблеми. Це практично означало б визнання теж Америкою комуно-китайського режиму та допущення його до Об'єднаних Націй, наче в нагороду за його агресію. Советський представник в О. Н. заповів, що він домагатиметься негайного відкликання з Кореї всіх чужих військ, до яких він не зараховує комуно-китайських. Теж усі інші дипломатичні акції не вказують на можливість мирного полагодження міжнародної кризи, але, як тепер вважається, що загроза нової світової війни була безпосередня.

АТЛІ В ДОРОЗІ ДО АНГЛІЇ ЧЕРЕЗ КАНАДУ

Отава, Канада. — Премієр Великобританії, Клемент Атлі, приїхав сюди після цілотижневих конференцій з през. Труманом у Вашингтоні. Він передав короткий звіт канадійським політичним провідникам, які сказали, що звіт містив корисні вісті.

Премієр Атлі відбув наперед коротку розмову з канадійським премієром Луї Ст. Лораном, а після того двогодинну конференцію з цілим канадійським кабінетом. На підставі цих розмов премієр Ст. Лоран сказав репортерам таке: „Інформації, які я дістав вказують, що „Об'єднані Нації не дадуть себе прогнати з Кореї."

У замітній розмові з кореспондентами Атлі згадав про спільний комунікат, виданий на кінці конференції в Білому Домі, називаючи його „дуже добрим докладом про приязну дискусію", яка там відбулася. Він додав, що на конференції не було спроб дійти до „сухих" вирішень. У деяких справах през. Труман і він самий висловлювали різні погляди. Атлі подав ще таку осторогу: „Не треба роздувати непропорціонально ці різниці. Ми згідні над нашими цілями; ми теж погодилися на методи і переговорювали всі справи з точки погляду, що ми є членами Об'єднаних Націй." З Оттави виїхав Атлі літаком до Лондону, де його сподіваються у вівторок.

АКЦІЯ П.А.У.К. В СПРАВІ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

Ню Йорк, 11 грудня. — Генеральний Секретаріят Пан-Американської Української Конференції вніс меморіял до генерального секретаря Об'єднаних Націй, Тріґве Лі, звертаючи йому увагу на факт, поневолення України советською Росією та на продовжувану боротьбу українського народу за визволення і прохаючи цю міжнародну організацію провірити положення в Україні та дати українському народові допомогу, щоб він міг заняти належне місце між волелюбними і демократичними наставленими народами в Об'єднаних Націях. Меморіял, підписаний секретарем ПАУК Степаном Шумейком, внесено в імені об'єднаних в ПАУК крайових репрезентацій українців в Злучених Державах Америки, Канаді, Арґентині, Бразилії, Венесуелі і Параґваю. Звертаючись до „сумління і розуму" О. Н. зі закликом допомогти українському народові звільнитися з-під советсько-російського поневолення і диктатури, в меморіялі наводиться загальні факти з історії України і її змагань, пригадується її вклад в загально-людську духову і культурну скарбницю та загально характеризується советські злочини, поповнювані над українським народом і призначені на його знищення як нації. Американська преса за пресовими агенціями відмітила цю чергову міжнародну акцію центральної репрезентації українців американських країн, приділюючи відповідну увагу загальним українським змаганням. Між іншим, Ню Йорк Геральд Трибюн подав вістку про меморіял ПАУК в офіціяльній рубриці Об'єднаних Націй та під гаслом „Україна", як це подається вістки про акцію в О. Н. всіх держав — членів О. Н. Повідомлення про цю чергову акцію американських українців в користь визволення України передав теж „Голос Америки".

ЕСПАНІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ҐІБРАЛЬТАРУ

Мадрид, 11. грудня. — Шеф еспанського уряду, ген. Франко, видвигнув публічно в надрукованому в місцевій пресі інтерв'ю, домагання звороту Еспанії Ґібральтару, британської фортеці при вході з Атлантику до Середземного моря. — Франко твердить, що Ґібральтар є еспанський, що Британія здобула його підступом, що він тепер вже не має колишнього стратегічного значення, що Британія під час останньої війни обіцяла цю справу провірити та що зворот Ґібральтару Еспанії був би історичною справедливістю і передумовою повної співпраці Еспанії зі Заходом взагалі і з Британією зокрема. В дипломатичних колах коментується цей виступ ген. Франка як бажання виторгувати якнайбільше господарської допомоги від Заходу за еспанську військову співпрацю при західно-европейській оборонній підготовці з одного боку, а з другого як бажання відвернути увагу еспанського населення від внутрішніх труднощів.

ПРОФ. ЛЕВ ДОБРЯНСЬКИЙ ДОКТОРОМ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК

Вашингтон, 11 грдня. — Відомий американсько-український вчений і громадський діяч, голова Українського Конґресового Комітету, професор Джорджтавнського університету Лев Добрянський одержав в останньому на Нюйорському Університеті науковий титул доктора економії за його працю з цеї ділянки.

● **Комуністичний уряд Китаю** остерігає Англію перед „консеквенціями" за здогадне переслідування китайців на Маллях.

● **Дальше затіснення** і поліпшення югославсько-західних відносин і співпраці стверджується в міжнародних дипломатичних колах.

АМЕРИКАНЦІ ПРОБИЛИСЯ З ОТОЧЕННЯ В СХІДНІЙ КОРЕЇ

ГЕРОЇЧНИЙ ПОХІД МОРСЬКОЇ ПІХОТИ ПРОТИ ПЕРЕВАЖАЮЧОГО ВОРОГА; ВРЯТОВАНО ТЕЖ РАНЕНИХ І ВОЄННИЙ МАТЕРІЯЛ; НА ЗАХОДІ АЛІЯНТИ ВІДСТУПАЮТЬ ДО 38 ПАРАЛЕЛІ

Токіо, 11 грудня. Відділи американської морської піхоти з з'єднання Сьомої Дивізії завершили сьогодні вранці свій героїчний відступ з оточення переважаючими силами ворога в околиці резервуару Чонгджін, пробившись через сильні ворожі лінії назад до східного побережжя та злучившись з головними силами аліянтських військ на цьому секторі, що почали окопуватись та приготовлятись до оборони в районі індустріяльного міста Гамгунґ та порту Гунгнам. В цьому порті стоять на поготові сильні з'єднання аліянтської фльоти та величезна армада транспортових кораблів, призначених для евакуації аліянтських військ і воєнного виряду з цієї ділянки фронту, якщо зайшла б потреба. Проте стверджується, що аліянтські війська, разом та при допомозі фльоти, могли б там успішно боронитися, хоча проти них стоїть 90,000 комуно-китайських військ, отже приблизно стільки, як нараховують всі аліянтські збройні сили на всіх фронтах Кореї. З'єднання морської піхоти пробилися з ворожого оточення після 13 днів перманентних боїв, врятувавши теж всіх своїх ранених та ввесь воєнний виряд. На західному секторі фронту аліянтські війська продовжують відступ на нові оборонні позиції, і в останніх повідомленнях з фронту стверджується, що ворог вже мав би бути на старому кордоні, що відділював північну і південну частину Кореї [illegible] на розвідка спостерегла вчора „таємничого ворога" в районі Гайджу на 38 паралелі; з'єднання авіяції заатакували там около 3,000 вояків в „чорних і сірих уніформах", правдоподібно китайців. В загальному на західному секторі фронту впродовж останніх днів майже не приходило до більшого контакту з ворогом. Разом з відступом аліянтів, збільшується теж кількість втікачів з місцевого населення, що доходить вже до 400,000 тисяч, втікаючи на південь перед сподіваним комуністичним терором. Аліянтська авіяція продовжувала масові атаки на ворожі воєнні цілі на фронті і в запіллі, завдаючи ворогові важких втрат. Аліянти потверджують евакуацію порту Вонсан на східному побережжі.

СМЕРТЬ І ЗАГЛАДУ АЛІЯНТІВ ЗАПОВІДАЄ КОМУНО-КИТАЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР

Токіо, 11. грудня. — Комуно-китайський премієр Кім Ільсунґ заповів вчора комуністичну перемогу в Кореї „при допомозі великого Советського Союзу", та закликав комуністичні війська до битви, з якої „не вийшов би живим ні один ворожий вояк". Повідомлюючи в радіопромові про „звільнення Пйонгянґ і околиці", — комуністичний премієр не залишив жадного сумніву, що комуністичні орди мають наказ „звільнити" цілу Корею теж на південь від 38-мої паралелі.

АМЕРИКАНЦІ ВІДПЛАЧУЮТЬ ВЕЛИКОДУШНІСТЮ ЗА ВЕЛИКОДУШНІСТЬ

Кото, Північна Корея, 11. грудня. — Два тижні тому комуно-китайські вояки заопікувалися [illegible] американськими полоненими і опісля відставили їх назад до американських ліній. Американці сплатили цей довг подібною великодушністю. Недалеко біля цеї місцевости вони заопікувалися 50 раненими комуно-китайськими полоненими, дали їм всю медичну допомогу, і залишили їх в опаленій хаті, примістивши на ній великий знак червоного хреста. — Рівночасно повідомлено авіяцію, щоби вона деякий час оминала і не бомбардувала цеї околиці.

МОЖЛИВІСТЬ НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ІНВАЗІЇ НА КИТАЙСЬКИЙ КОНТИНЕНТ

Тайпеї, Формоза, 11. грудня. В місцевих національно-китайських військових колах видвигається одверто думка, що тепер настав найкращий час, щоб почати визволення Китаю з-під комуністичного панування військовим десантом на китайський континент. Розвідка стверджує, що червоний Китай, приступивши до війни в Кореї, відкликав маси своїх військ з південних провінцій Китаю, залишаючи там тільки найконечніші контингенти до оборони. З другого боку, після комуністичної агресії на Корею, на самому китайському континенті почалася масова проти-комуністична партизанка, що відповідно збільшилася б, якщо прийшло б до націоналістичного десанту та якщо б цю партизанську війну включити всеціло в організовану визвольну акцію. Тут вважається, що в теперішньому міжнародному положенні та маючи до розпорядимости поверх 700-тисячну армію, — національно-китайський уряд має всі вигляди на успіх десанту.

ЗМІНА НАСТРОЇВ В ІНДІЇ ПІСЛЯ КОМУНІСТИЧНОЇ АГРЕСІЇ

Ню Делі, Індія, 11 грудня. Після комуно-китайської агресії на Тибет і проти Об'єднаних Націй в Кореї, настрої індійського уряду і населення сильно змінилися і тепер цілком переорієнтовуються на Захід. Відзеркаленням того факту є теж останні дебати в парляменті. — Тоді, як індійський загал ще недавно не скривав своїх симпатій до комунізму як такого, після наявних фактів агресії на Тибет і Корею ці настрої драматично змінилися в користь західних демократій. — Вправді, індійський премієр Неру все ще є чемпіоном за прийняття комуно-китайського представника до Об'єднаних Націй, але теперішня його акція в цій справі вже далеко „холодніша" та подиктована теж іншими мотивами, ніж симпатії до комунізму. В закордонних колах висловлюється навіть така певність, що на випадок світового конфлікту Індія вже без вагань стане по боці Заходу.

В СВІТІ

● **Вчора в Стокгольмі** роздано цьогорічні нагороди Нобля, загальної вартости около 200.000 долярів та неоціненої вартости в престижі, дев'ятьом особам, в цьому чотирьом американцям, двом англійцям, двом німцям і одному швайцарцеві. — Між американцями є д-р Банче, що дістав мирову нагороду і є першим неґром з таким високим відзначенням.

● **До Ню Дельгі вернулася** експедиція, що досліджувала з найтруднішого боку найвищу гору в Гімаляях, високу на 29,141 стіп — Маунт Еверест. Вона дійшла до рекордової висоти около 19,000 стіп.

● **Дипломатичні** представники трьох західних великодержав в Парижі рішили запропонувати Советському Союзові участь в спільних нарадах над проблемами світового миру.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$2.00	Six months	$ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЛ ГАРБОР

Як кожного року, так і цього, згадувано в Америці день 7 грудня 1941 року, себто день підступного японського нападу на Перл Гарбор.

З одного боку це „день ганьби", бо ж ця поразка могла статись тільки тому, що відповідальні кола не ставились з повною уважністю і обережністю до японської небезпеки і не передбачували такого нападу, чи навіть у нього не вірили. Ця справа ще й донині покрита тайною і правдиво не висвітлена. Але з другого боку ця трагедія збудила з просоння цілу американську націю до такої міри, що вона з пацифістичної стала за один день бойовою. Ця переміна означала в дальшому тягу ніщо інше, а тільки ганебний кінець для трьох могутніх тоді диктаторів: Тоджа, Мусолінія та Гітлера. Був би прийшов той самий кінець і для Сталіна, але обставини склались інакше й це є трагедією Злучених Держав і цілого світу. Якраз за те, що Злучені Держави врятували Сталіна, доводиться їм тепер, в девяту річницю підступного нападу на Перл Гарбор в 1941 році, переживати новий ганебний напад, вже підготований Москвою, який своїми наслідками ще гірший від японського нападу. До того теж і те, що тепер діється в Кореї, є теж несподіванкою, дуже подібною до несподіванки з 1941 року. Одначе й корейська трагедія не є без позитивів. Вона добре навчила американський нарід, як треба глядіти на Москву правдивими очима.

Перл Гарбор був великим тріюмфом для тодішніх „непереможних" диктаторів, а соромом для демократій. Але чим остаточно цей тріюмф закінчився? Так теж повинен закінчитись і тріюмф Сталіна і Мао з приводу їх перемог в Кореї. Чи однаке так станеться, залежатиме від теперішньої постави демократій, а особливо від того, яке становище займе Америка в справі подій у Кореї.

Адмірал Артур В. Редфорд, командант Тихоокеанської фльоти, відкриваючи дві пропам'ятні таблиці на затоплених в Перл Гарбор панцирниках, „Аризона" і „Юта", сказав, між іншим, що загинувші там вояки „пригадуватимуть світові, що коли наша незалежність і воля в небезпеці, ми, як нація вільних людей, будемо боротись в такий самий спосіб, як ці вояки боролись... „Хай ніхто не робить такої помилки, щоб мати сумніви щодо відваги нашого мирного народу".

Слова адмірала Редфорда, потверджує геройська смерть поляглих в Перл Гарбор американських вояків, які боролись до останнього віддиху, поки не вдарила в них ворожа куля, чи не залляла вода. Та ж під самою „Арізоною" спочиває ще донині 1.092 американських молодих хлопців!

Як американці не забули і ніколи не забудуть Перл Гарбор, так цілком певно не забудуть вони ніколи теж і корейського підступного нападу. Гірко заплатила Японія за цей напад. Не інакше повинно статись теж і з Кремлем. Китайські вояки в Кореї не воюють проти Злучених Держав з приказу і волі свого народу, а тільки з приказу і волі Сталіна. Це через Росію гинуть американські вояки в Кореї, як гинули американські вояки в Перл Гарбор через Японію. Це є мова трагічних фактів, з яких треба витягати консеквенції. Це теж речі, над якими роздумує американський нарід, коли згадує своїх синів, поляглих в Перл Гарбор в 1941 році, чи тих, що гинуть в Кореї.

Перед закінченням року

Ще тільки три тижні залишилось до закінчення цього року, отже тільки дуже короткий час, як робитимемо підсумки чергової однорічної сторінки нашої історії та нашого життя. Проте, цей короткий час ще дає нам деяку можливість відповідно зрівноважити та підвищити балянс, головно як йдеться про нашу участь та наш вклад в суспільно-громадське життя.

Цих останніх три тижні цього року, це насамперед час річних підрахунків праці наших місцевих організацій і товариств. Треба подбати і докласти всіх зусиль, щоби їхні загальні збори були справді загальними зборами, а не тільки черговою зустріччю голови товариства з його секретарем та кількома припадковими членами. Збори повинні бути дбайливо приготовані, з точними звітами діяльности та плянами на наступний рік. Треба точно провірити і обміркувати свої досягнення і невдачі в минулому році та поробити відповідні висновки на майбутнє. Все це треба робити під знаком того критичного положення, в якому сьогодні опинився ввесь світ, і зокрема український нарід, та під кутом того провідного становища, що його занимає сьогодні Америка в міжнародному житті. До важніших справ, які повинні бути на першому місці нарад річних зборів наших товариств і організацій, крім їх організаційних справ, треба зарахувати:

Вирівняння свого національного датку до Національного Фонду Українського Конґресового Комітету та своєї річної вкладки до ЗУАДКомітету, якщо цього ще не зробили досі. Якщо організаційна каса виказує здоровий стан, треба признати ще додаткову кінцеворічну пожертву на ці цілі, пам'ятаючи, що вони тепер є більше пекучіші, ніж будь-коли раніше. При цій нагоді треба теж пригадати цей самий особистий обов'язок кожного з членів товариства.

Збори переводити під знаком повної співпраці і солідарности з іншими місцевими національними організаціями, пам'ятаючи, що тільки згодою та спільними силами можна добитись бажаних успіхів. В цьому відношенні треба виносити відповідні постанови та затіснювати свою співпрацю в рямках місцевих Об'єднаних Комітетів.

Окрему увагу звертати на потребу повного включення в наше громадське життя наших новоприбулих братів та на якнайповнішу обабічну співпрацю. При цьому як місцеві так і новоприбулі повинні виявляти найбільше доброї волі і такту у взаємовідношенні. Побажано і добре було б, щоби до нового проводу організацій і товариств вибирати найбільш активних діячів як зі старої так і нової іміграції та народженої тут генерації. Під цим оглядом не повинно бути жадних різниць.

На зборах обговорити і провірити можливості кращої опіки та виховання молоді в національному і релігійному дусі, пам'ятаючи, що власне молодь є нашим найбільшим скарбом та майбутністю нашої громади і нашого народу. Вже тепер обговорити можливості вакаційних осель та поробити в цьому напрямку відповідні старання.

Пам'ятати, що недалекі вже Різдвяні свята і традиційна коляда дають великі можливості оживлення наших громад під кожним оглядом, як і поповнення аж занадто скромних фондів наших центральних інституцій, зокрема Допомогового і Конґресового Комітетів.

Все це належить до наших загальних громадських справ і потреб, крім багатьох інших, що їх має кожна громада і кожне товариство. Усім їм треба приділити належну увагу власне під кінець року, щоб могти запевнити собі ще кращі успіхи і ще більші досягнення в наступному році.

Новий протисоветський процес в Парижі

Не встиг ще цілковито замовкнути розголос процесу Кравченка, який кілька місяців тому глибоко схвилював европейську публичну опінію, як в Парижі зачався новий проти-советський процес, викликаний, на цей раз, не якимсь емігрантом чи советським дезертиром, а природним французом, бувшим повстанцем та депортованим, журналістом Давидом Русе.

Наколи в процесі Кравченка були ще можливі, для неорієнтуючихся в советських справах европейців, деякі сумніви, в справі Давида Русе жадні сумніви неможливі і найліпше всіх це зрозуміли самі Совети. В той час, як в справі Кравченка змобілізували всі можливі сили, щоб ослабити значення ревеляцій свого бувшого довіреного, в справі Русе наказом Москви є: ховайтеся і вдавайте мертвих, що є одинокою можливою політикою, бо тут йдеться про безпосереднє обвинувачення самого Кремля, одиноким виправданням для якого було б допущення в межі Совдепії міжнародної слідчої комісії. Тому, що це є цілком неможливим, французьким советчикам приказано сидіти тихо і робити вигляд, що це їх не торкається. Це є справою надзвичайно тяжкою та невдячною, але що робити, коли нема іншого виходу, з огляду на особистість їхнього теперішнього противника.

Дійсно Давид Русе є з усіх точок погляду дуже небезпечним ворогом, бо він є знаний ще з-перед війни як завзятий ворог фашизму і прихильник скрайніх лівих ідей. В часі війни він довів свої переконання на ділі, збройно борючися проти німецьких окупантів і заслужив собі велику славу тим, що зорганізував в Бресті в самому німецькому війську проти-гітлерівський рух. Заарештований не по цій, а по іншій справі, він був засланий до Бухенвальду де перебув два роки і коли його звільнили американці він, здоровий і дуже огрядний чоловік, виглядав на 13-літнього хлопчика.

По повороті до Парижа він видав книжку під заголовком: „Концентраційний світ", яка відразу звернула на себе увагу цілої Европи, за якою вийшли одна за одною: „Дні нашої смерти" і „Петро не жартує", які також були посвячені тій же самій жахливій темі морального та фізичного знищення людини концентраційною технікою.

Хоча ці ревеляції відносилися виключно до гітлерівських концентраків, комуністична преса не згадувала про ці публікації ні одним словом, бо бачила куди воно йде, і дійсно, коли англійський уряд опублікував, в літі 1949 року, советський кодекс примусової праці, Русе відразу пізнав в советських таборах перевиховання свого старого знайомого — Бухенвальдський табір і з того моменту його становище було усталене. Два місяці він ще збірав відомості і 12 листопада 1949 надрукував в „Літературнім Фіґаро" в Парижі свій знаменитий відвертий лист до Совєтів, вимагаючи допущення в советські концентраки міжнародної комісії, складеної з бувших в'язнів гітлерівських таборів.

З огляду на те, що ліві ідеї Русе були всім відомі, лист його викликав в робітничих колах величезний заколот і робітники стало масово втікати з большевицьких синдикатів. Мовчати далі стало неможливо і ті ж самі „Летр Франсез", з якими судився Кравченко заатакували в самий брутальний спосіб Русе, називаючи його брехуном і виливаючи йому на голову ввесь арсенал відомих советських виразів. В тому ж самому артикулі редактор Пер Де переконував своїх читачів, що советські концентраки є подібні до капіталістичних санаторій і що взагалі немає жадного примусу, а всі ходять цілком вільно і роблять що хочуть.

Русе не став з ним сперечатися, а просто подав до суду на редакторів „Летр францез" вимагаючи 10 мільйонів за образу чести. Знаючи, що справа згори програна, большевики вжили всіх заходів, щоб зробити процес якнайкоротшим і найменш голосним, а для того ухвалили не являтися і старатися, щоб їх судили позаочно, знаючи, що такого роду процеси скоро втомлюють французьку публіку. Але в останній момент вони все ж передумали і зробили зухвалу спробу зовсім зірвати процес: їх адвокати Норманд і Вєней заявили, що суд не є законним, на підставі того, що „судді приділили для процесу найбільшу залю суду", (з огляду на велику кількість журналістів), в чому вони вбачали бажання надати процесові розголос, що протирічило якомусь давно забутому закону, який не вживався вже більш півстоліття. Цей заколот забрав цілий день, але суд все ж ухвалив продовжувати процес через тиждень, після чого адвокати большевиків заявили, що вони виступати не будуть. Якщо вони дійсно так зроблять, то будуть мати рацію, бо це для них одинокий вихід, бо противна партія значно сильніша ніж була на процесі Кравченка. Дійсно Давід Русе викликав 55 свідків, які всі втікли, або були звільнені з советських концентраків і в числі яких є немало французів, а також швайцарка Леонора Ліперт, яка якраз друкує свої спогади. Буде виступати також французький свящeнник Ріке, еспанський червоний генерал Гонзелес, відомий Марголін і багато інших. На жаль, про українських свідків покищо нічого не чути, а це була б добра нагода представити французькій та світовій публ ці становище українців в Совєтах. Але тому, що процес має тривати не менш двох місяців, можливо, що і українці, які були на засланні, приймуть в ньому участь.

Новий процес „Летр францез" дуже влучно збігається з процесом Ільзи Кох, яку німці судять як раз тепер в Авґсбурґу і яку німецька преса називає „сучкою з Бухенвальду" за її нелюдські злочини. Цей процес ще раз нагадає публичній опінії всю жахливу систему гітлерівських таборів, яку Гімлер вистудіював у Москві в період німецько-большевицького аліянсу.

М. Тростянський

З підсоветського життя

Консерви з крабів.

Коли уважно слухати радіовисилання з Києва, Львова або Станиславова, то легко можна собі уявити „стиль" советського життя в нашій Україні, поневоленій комуністичною Москвою. Тут так, як на сторінках безбарвних советських газет, хоч як намагається стерти сліди живого життя комуністична цензура, однак воно проскакує в світ і показує дещо для нас в країні „за залізною завісою".

Із радіовисилання українською мовою зі Львова легко собі уявити, які люди тепер заселюють це місто. Львів говорить українською мовою переважно для селянства. Для міста уживає часто російської мови. Вістки політичного характеру висилаються просто з Москви, мовою російською. При всіх советських „темпах", тяжко собі уявити, щоб українці в Галичині так легко і скоро могли навчитися російської літератуної мови, яка досить трудна, та ще з московською вимовою, що „ковтає" склади. Очевидно, вісти з Москви посилаються для російського населення Львова і Галичини, що було прислане сюди в ролі колонізаторів. Правда, українською мовою львівське радіо дає рекляму для творів російських письменників, що продаються по львівських книгарнях: Толстой, Ґладков, Чехов, Ленін, Сталін і ін. Це служить для помосковлення українців, отже тут і українська мова здасться. Але є предмети споживання, призначені для львівської „еліти". Так, 28 листопада львівське радіо подавало оголошення про крабові консерви. Дуже кучерявими російськими виразами розхвалювано крабові консерви, що і як із них можна готувати — з грибами, з сметаною, як закуску і як харч для „зміцнення нервів" й для „збудження апетиту". Очевидно, для українців така рекляма українською мовою непотрібна, бо їх у Львові дуже мало, і вони такі убогі, що не можуть купувати таких ласощів, як крабові консерви.

Неукраїнські імена в Галичині.

Разом з советською „визвольною" армією в Західну Україну наслала Москва силу силенну своєї інтеліґенції та робітництва в урядовий апарат і в підприємства. За першої окупації Західної України в 1939 році була мода в советському опараті в Галичині і на Волині міняти неукраїнські імена на українські: Адлер звався „Орленко", Єрмаков — „Єрмаченко" і т. д. Тепер російський націоналізм уже не ховається під українську маску. Ось за один день імена советських людей із Західної України, що чужі цьому краєві і прислані сюди для „визволення західних менших братів": Есаулова (педагог), Єгоров (інженер), Прокофєва (технік, робітники-стахановці — Попов, Казаков, Кольцов і под. Денеде між іменами цих „знатних людей" почуєте українське прізвище. Так, на чолі „бльоку комуністів і безпартійних" поставлено при недалеких виборах до советів 17 грудня стареньку українську малярку Олену Кульчицьку та професора „Михайла Степановича Возняка".

Московські царі, завоювавши чужі території, вивозили місцеве населення на Московщину, а на його місце присилали своїх надійних „московських людей". Це називалося в Москві „виводом". Так зроблено з вільними республіками — Великим Новгородом і Псковом у 15—16 столітті. Те саме зробила комуністична Москва з нашим Донецьким Басеном і з Кубанею. Тепер на черзі стоїть Західна Україна.

Цей „вивод" має свою давню орієнтальну традицію: Ассирія, Вавилон, Персія, Єгипет практикували такі „виводи". (Вавилонський полон Ізраїльського народу в 5-4 столітті перед Христом) Від цих „виводів" цілі народи зникали, а на їх місце приходили інші.

„Акафисти" Сталінові.

„Найвелечніший ґеній людства", „Той, кто дав нам свободу", „Сталін — юність моя", „В трудах, в бою ми ним живем", „Надгорний кедр на висоті", „Сталін — зникають руїни, Сталін — зник простір і час", — Великий ґеній і життя і миру", „Велике слово — Сталін — з кедром порівняй", „З орлом його я порівняю", „Сталін — і серце як птиця, Сталін — і серце як день!, Хто щастя розділив? Сталін!"... Це „славословіє" тільки за півгодини советського радіовисилання українською мовою 30 листопада 1950 року. Які треба мати дубові нерви, щоб перенести таку „порцію" низькопоклонства?

Х. М.

О. Бужанський.

ЗА ГРАТАМИ ГПУ — НКВД

ВІД АВТОРА.

Ці сторінки присвячую світлій пам'яті всіх тих, що загинули в казематах ГПУ — НКВД і на засланні по далеких таборах півночі, Соловках, Біломорсько-Балтійському, Волго - Московському, Маничському та інших каналах, Котласі, Караганді, в глухих лісах Уралу, Наримі, Бамі, Колимі, Камчатці та інших місцях.

„Чи буде суд,
Чи буде правда на землі?"
(Шевченко).

Моє знайомство з П. П. У.

Поспішаючи одного жовтневого дня ранком на працю, я зустрів знайомого, який повернувся з відрядження до обласного центру.

— Кепська справа, Олексо Миколаєвичу!

— Що сталось? — питаю.

— Справа в тім, що в м. Одесі переведені масові арешти. Майже всі наші друзі арештовані. За одержаними відомостями, як повідомили наші друзі, про нас розпитують, видно не можуть знайти нашого місцеперебування.

Прямуючи до установи, я вирішив просити короткотермінову відпустку для улаштування власних справ, а там буде видно що робити.

Але не встиг я прийти, сісти за стіл в установі, як до мене підійшов секретар установи з невідомою мені людиною.

— Ви громадянин Бужанський? — запитує невідома мені особа.

— Так, — відповідаю.

— Олекса Миколаєвич?

— Так.

— Ви арештовані. Прошу одягнутись і „следовать за мной".

Одягаюсь і „следую" за своїм гідом.

Заходимо з кімнати до кімнати і за нами „следуємих" стає все більше і більше.

Обхід закінчився і нас чоловік 15 службовців установи різних фахів і різного віку вийшло на коридор, де на нас чекала охорона.

Поставивши нас попарно, наш гід попередив нас, щоби дорогою не говорили, а в разі втечі охорона буде стріляти без попередження.

Пролунала команда: „Кроком руш!" і вся наша компанія вирушила в дорогу.

Було неприємно виходити під таким ескортом на вулицю, де завжди був великий рух. Але наш ескорт нікого не здивував. Нарід поспішав вулицею, як поспішає завжди, і ми попрямували до всім відомого херсонського модерного будинку Г. П. У.

Обшук. Всіх розмістили по різних камерах. В невеличкій камері, нормально 6—8 чоловік, повно людей різного віку і стану.

Староста камери призначив мені місце біля „параші" і попередив, що мешканці камери не всі дома, багато запрошено в „гості" і тому він не може призначити мені кращого місця.

Поверхово знайомлюсь з мешканцями камери. Кого, кого тут тільки немає: робітники, селяни, інтелігенти різних професій, військові, духівництво високе і мале різних віровизнань та студентська молодь різних високих шкіл. Всі сидять мовчки в глибокій задумі.

Треба знати, що під кінець 1929 року, після закінчення процесів у Харкові СВУ, а у Москві гучного процесу Рамзіна, голови т. званої „Промпартії", це були перші масові арешти. Людей арештовували вночі, серед білого дня, на вулицях, в трамваях, потягах і нарід зникав без сліду. Родичі арештованих не могли дізнатись, де ділись їх рідні та близькі, і тільки випадково через деякий, довгий час могли дізнатись про їх місце перебування, а були випадки, що родина і ніколи не довідалась де ділася близька їй людина.

В годині першій ночі двері камери відчинились і в камеру увійшли чемні, стримані „гості".

Не встигли зачинитись двері камери, як сталось щось жахливе.

Прибулі в'язні враз всі ожили. Одні почали істерично плакати, другі викрикували незрозумілі мені вислови, бити об стіни головами, рвати на собі одяг. Камера в'язнів перетворилась на камеру божевільних.

Ми всі гуртом почали їх заспокоювати хто як міг.

— Ну годі, Миколо. Годі тобі плакати, адже ж ми всі в такому стані, — заспокоював старенький священик Миколу, молодого хлопця, студента Інституту Народньої Освіти.

— Не можу, — викрикував Микола, — все пропало. Я підписав. Ой, рятуйте мене, я підписав!

В другім кутку дебелий військовий, напівголий, з синцями на тілі, запитує: „За що? За що проливав кров? За що воював на всіх фронтах громадянської війни?"

Старенький священик молиться, повторюючи: „Прости їм, Господи, бо не знають що роблять!"

Ніч проходить в напрузі. Я примостився коло „параші" і спостерігаю як конвульсивно на нерах здригаються людські приречені тіла.

Я дещо знав із різних оповідань про методи слідства ГПУ, але такого не сподівався бачити. Я задавав собі запитання, на якій підставі катують людей, за що, раз немає доказів про провину, то не має і провини. Але майбутнє мені довело, що мої думки були занадто легковірні.

Думки летять одна за другою, але висновків ніяких зробити не можу. Адже ж цей військовий дійсно півжиття віддав за те, що на його думку було кращим майбутнім.

Крізь сон в'язні викрикують різні прізвища і повторюють „не підписуй", „на що я підписав?"

Проходить день, другий. Один на другий схожий. В'язні встають замкнуті в себе, суворі, на запитання не відповідають.

На третій день відчиняється в 10-й годині вечера „очко" і чую викрик:

— Бужанський єсть?

— Я, — відповідаю.

— Приготовся з речами.

Всі враз заговорили: „Напевно на волю, адже ж вас не викликають до слідчого три дні. Дають записки, адреси, куди зайти повідомити, що перебувають тут; повідомити листівкою родичів в іншому місті. Раз викликають з речами, то тільки додому".

Я теж повірив в цю версію, але даремні були надії мої і моїх друзів. Відкіль мене вивезли, я тільки через 12 років повернувся і то тільки на один день.

Викликають. Прощаюсь зі своїми друзями, обіцяю виконати їх доручення.

Приходжу до бюра, бачу трьох конвоїрів і пропала всяка надія. Сідаємо в авто, яке мчить нас по безлюдних вулицях міста. Орієнтуюсь куди їдемо. Двірець — стає все ясно. Стоїть потяг на південь, дорога відома. Входимо до вагону, займаємо окреме купе; оглядаю пасажирів, бачу різні погляди, але співчуваючих більше. Маю співчуття. Стає легше на душі.

— Бистро, бистро вставай, — будить мене вартовий.

Виходимо на двірець, де нас гостинно чекає „Чорний ворон". Приїхав до рідного міста. „Чорний ворон" летить, мов несамовитий. „Куди поспішаєш, всіх не перевезеш?" Раптово зупиняється. Виходимо з авта перед великим модерним будинком Г. П. У.

(Далі буде).

Товариство Українських Інженерів в Америці

(Третій рік існування)

До безсумнівно позитивних явищ в українському суспільному житті на еміграції належить творення й діяльність професійних організацій кваліфікованих фахівців. Трилітне існування Товариства Українських Інженерів в Америці, його розвій і осягнення наявно доказують як потрібні в нашому суспільстві такі станові об'єднання. Наближаючийся реченець щорічних Загальних Зборів членів Товариства є нагодою подати ширшому загалові до відома декілька інформацій з життя й праці нашої організації.

Загальне число членів, що з 80-ти в минулому році зросло на 150, обіймає представників майже всіх інженерських професій. Територіяльно члени Товариства розсіяні по цілих ЗДА. Найбільше скупчення українських інженерів находиться в метропольній окрузі Ню Йорку і Ню Джерзі, дальші три концентруються у Филаделфії, Шікаґо і Дітройті. У Филаделфії уже поверх одного року існує організаційно оформлений Відділ Товариства з власною Управою, — на подібних основах організувались недавно також Філії Товариства в Шікаґо й Дітройті.

Коли взяти під увагу, що члени Товариства по більшій частині, це прибулі по II. Світовій Війні іміґранти, самозрозуміле, що одним з перших завдань станової організації українських інженерів в ЗДА була поміч у приміщенні своїх членів на фаховій праці у новому терені поселення. В багатьох випадках поміч з боку Товариства увінчалася успіхом, так, що під теперішню пору 80 членів працює за своїм фахом. Як багато уваги присвячувало Товариство проблемі фахового затруднення своїх членів, вказує на це факт, що голова Товариства, інж. М. Лепкалюк, особисто віа ресорт фахової праці, йому теж поважне число членів завдячує теперішнє фахове становище.

Надзвичайно активною проявилась Видавнича Секція Товариства, ведена інж. В. Онишкевичем, що починаючи від березня ц. р. зуміла видати щомісячними випусками 10 чисел органу Товариства „Вісті Товариства Українських Інженерів в Америці". „Вісті" поміщували звідомлення Управи Товариства, відомості з життя українських інженерів, професійно-правні поради і технічно-наукові статті. Окрему увагу присвячено вивченню технічно-господарських проблем України.

„Вісті" розсилається не тільки членам Товариства, але також усім українським інженерам в ЗДА і закордоном, що їх адреси були доступні Видавництву. Тою дорогою „Вісті" стали важливим засобом контакту між українськими інженерами у цілому світі. Дописи про професійне життя і успіхи українських інженерів у різних країнах світу були поміщувані на сторінках „Вістей".

Існування Товариства Українських Інженерів в Америці стало товчком до заснуванну подібних організацій в інших країнах світу. Так побіч існуючого вже давніше Товариства Українських Інженерів в Венезуелі заснувалось протягом цього року Товариство Українських Інженерів в Канаді. Є заходи для створення подібної організації на терені Англії. Надіємося, що вже може в недалекій будучності здійсняться побажання висловлені в резолюціях останніх Загальних Зборів Товариства Українських Інженерів в Америці з дня 17 грудня 1949 року:

„Доцінюючи вагу інженерського стану в економічному житті модерної держави, звертаємось до всіх інженерів в широкому Світі з закликом творити власні станові організації, що їх завершенням був би Світовий Союз Українських Інженерів".

Застановляючися над напрямними, що просвічуватимуть діяльності Т-ва на будуче, треба ствердити: вступні завдання Товариства, присвячені з конечности заспокоєнню найбільш пекучих потреб, як гуртування членів і поміч у підшуканні для них фахової праці, уступатимуть з часом діяльности більш постійного і тривалого характеру як технічно-наукові доклади, публікації технічних видань і т. д. — одним словом активність, зближена до чинности подібних організацій у інших народів. Жде рівно ж точного з'ясування роля, що її повинен відограти в будуччині український інженер на Рідних Землях.

Р. Ткач

Українці у Филаделфії вшанували пам'ять ген. Чупринки

В неділю, дня 3-го грудня ц. р., українці м. Филаделфії і околиці, віддали свою пошану сл. п. Головному Командирові УПА, ген. Тарасові Чупринці-Шухевичеві, що згинув від кулі найлютішого ворога не лише українського народу, але цілого людства, — імперіялістичної червоної Москви.

Ще далеко перед відкриттям маніфестації, великі товпи народу зблизька і здалека, збираються перед будинком великої міські залі т. зв. Town Hall. Усі нетерпеливо чекають, коли відкриються широкі двері міської залі.

О год. 6-тій веч. заля наповняється по береги. Не бракує також і старенька, сідоголових дідусів і бабусь, які заховали любов до України та свого, скривавленого народу глибоко в стомлених серцях, як також і тих, які не бачили її, а яким любов до свого народу передали їх батьки.

На сцені видніє великий портрет генерала, обведений чорною крепою, та прибраний зеленню, а по обидвох боках стоїть почесна стійка тих, що несли прапор волі 1917-20 рр. тих, що ще вчора тримали прапор УПА, а які бойовим рейдо проламали залізну заслону російської катівні народів.

Хто ж то був той молодий чоловік, що на портреті? — питає старенька бабуся.

Це той, що згинув за Волю України не лише сам, але віддав в жертву червоній потворі цілу свою родину, — жінку і дітей! Це ген. Тарас Чупринка, Командир підпільної УПА, — відповідає молодий юнак.

З глибоко запалих очей старушки, в яких вже давно логас вогонь молодости, потекли дві гарячі сльози.

Тишу порушує грімкий голос п. І. Поритка, який відкрив свято. Хоч у нього на лиці слідний вже етап пройдених літ та довгих бойових маршів, одначе його голос дзвенить, як бойова сурма.

Всі глибоко відчули втрату, — сказав бесідник, — бо ж поляг в бою з ворогом України один з найвизначніших борців останнього найбільше кривавого періоду наших визвольних змагань. Постать ген. Чупринки входить в історію, як символ тяглости боротьби українського народу за Волю —Свободу, за Самостійну Українську Державу.

Український нарід гордий, що видав такого славного героя, як Тарас Чупринка і недалекий той час, коли на руїнах російської тюрми народів український нарід заживе незалежним, вільним життям, — закінчує п. Поритко.

Ми не знали Його справжнього імени — почав свою коротку і палку промову другий промовець, старшина УПА п. Тарас Бурий. Для нас Він був Командиром залізної, невгнутої волі! ... Командире! Ми не знаємо чи впав Ти від ворожої кулі чи розірвав себе останньою гранатою серед бою, як багато із наших бійців і командирів. Але ми знаємо тільки одне, що Ти без бою не згинув, що не впав Ти у сні, ані у відступі. Ти був нашим прапором, нашим кличем, останнім покликом тих, що падали в бою за славу святоюрського Львова, з якого Ти вийшов, і за могутність золотоверхого Києва, до якого прямував, — закінчує п. Бурий.

Глибока мовчанка залягає залю. Двох молодих УП-істів складають вінок у стіп портрету сл. п. ген. Чупринки та віддають Йому вояцький салют.

Спокійною, але певною ходою, під бурею оплесків, входить на естраду проф. Лев Добрянський, Голова Українського Конгресового Комітету. Його слова звучать інакше вирок судді міжнародного Трибуналу кремлівським ґанґстерам, — як зрештою, він сам зовсім влучно називає московських вельмож Кремля. Ціла його промова мала суто політичний характер, в якій в майстерний спосіб вплетена українська проблематика в проблематику цілого світу. З його слів видно не лише доброго, вдумливого промовця, але також знавця української та світової проблематики. Ось кілька коротких думок, що характеризують зміст його промови:

„В часі, коли світ наївно хотів творити мир по війні у спілці з большевицькими ґанґстерами, в Карпатах творилась реалістична героїчна дійсність боротьби УПА під командою Героя, пам'ять якого вшановуємо"

„Щоб виграти і пережити цю ґльобальну боротьбу, за мир, ми мусимо зактивізувати наше провідництво на міжнародному форумі із свідомістю агресивности комуністичного російського імперіялізму без знищення якого не може бути миру в світі."

„Совєти творять в кожній державі свої п'яті колони, які готують війну і неволю, а ми (Західний світ) боїмося творити наші п'яті колони миру".

Це провідний хід думок цілости промови, хоч вони не вичерпують повного змісту.

Не від речі буде згадати бодай кількома словами промову **проф. Лева Шанковського** члена УГВР, хоч варто було б познайомити широкий загал бодай зі змістом, але газетний формат не дозволяє на те.

Бесідник ствердив, що: смерть сл. п. ген. Чупринки створила велику прогалину не тільки в рядах українського визвольного руху, але також в рядах тих сил, що саме тепер готуються до боротьби проти загрозливого російського імперіялізму.

Розглядаючи ідейний зміст боротьби, бесідник стверджує, що:

„Ідеї українського визвольного руху, — це величні ідеї, до яких мусить прямувати світ, якщо хоче жити в мирі і добробуті. Це перш за все відвічна ідея кращих синів людства, піднята зараз на українських багнетах — ідея свободи народам і людині. Це ідея самовизначення народів, боротьба за власні, самостійні держави усіх народів, великих і малих у своїх етнографічних кордонах. Це ідея справедливого, демократичного ладу з його основними чотирьома свободами, що кличуть до боротьби проти СССР, який є запереченням тих свобід.

Першу частину свята замикала промова ред. Катамая та винесені відповідні резолюції.

Друга мистецька частина свята, у виконанні мішаного хору ім. Кошиця під управою п. Шевченка, мужеського хору „Срмуа" під управою п. І. Задорожного, деклямацій дир. Блавацького та п-ні Ніни Горленко і смичкового квартету, під управою В. Чижика, цілком відповідали повазі свята.

Незатерті враження та глибоку згадку про впавшого сл. п. ген. Чупринку присутні понесли до своїх домів.

Дмитро Баглай

ЛИСТИ З АМЕРИКИ

29. Америка — за свободу для всіх, Росія за нову колонізацію

Під час війни треба завжди бути готовим до несподіванок. От-от, здається, уже прийшла перемога, аж раптом її нема, вона відтягається на невизначений час... Так сталося і в Кореї. Армії Об'єднаних Держав, прямуючи до кордону з Манджурією, здавалося уже мають закінчити війну і ми чекали наших вояків на Різдво до дому. Аж раптом у бій вступила величезна кількість китайських комуністів, добре вишколених і озброєних. Тепер видно, що боротьба ще затягнеться і не буде легкою.

Чому вступили до бою китайці? На це ще не можна точно відповісти. Можливо, що китайці, обдурені пропаґандою і зле поінформовані, повірили, що Об'єднані Держави, а зокрема Америка, мають аґресивні наміри. Вони подумали, що великі армії не зупиняться на кордоні, або не дозволять китайцям далі використовувати водяну енергію Північної Кореї.

Якщо це пояснення відповідає дійсності, то виходить, що події в Кореї не є військовою несподіванкою в звичайному сенсі, а сталися через брак правдивої інформації. Завинила не зброя, а брак взаємного розуміння.

Отже, не зважаючи на всі величезні зусилля американців ширити правду про справжні наміри нашої країни, ще в світі існує така непоінформованість. Виявляється, що недостатньо переконливі і Голос Америки, і заяви державних діячів, і намагання військовиків у Кореї ширити правду. Нашим старанням протистоїть злісна і небезпечна комуністична пропаґанда.

Значить треба діяти ще енергійніше. Ми вже писали в наших щотижневих статтях, що одним з найефективніших засобів поширювати правду в світі, є правдиве слово листів, написаних американцями дружньо і невимушено до своїх друзів та рідних розкиданих по світу.

Якби кожний китаєць дістав правдиве слово про справжнє завдання збройних сил Об'єднаних Держав, то комуністична пропаґанда зблідла б. Китайські армії, що тепер переливаються через кордони Кореї, не хотіли б воювати за справу, побудовану на брехні та ошуканстві.

На жаль, то практично неможливо, щоб мільйони китайців дістали листи з Америки. А проте, трохи листів може бути надіслано — від американців до їх родичів у Китаї. Та й листи, що йдуть до інших країн, поступово, хоч і не безпосередньо, матимуть свій вплив на події, коли в них завжди звучатиме думка, що Америка не зацікавлена у завоюванні території інших народів, у позбавленні народів їх справедливих прав, у проведенні своєї волі в будьяких далеких країнах.

А найважливішим повідомленням має бути пояснення про миролюбні наміри нашої великої країни. Як сказав президент Труман у своїй промові в Сан-Франсиско, найзначущим фактом у сьогоднішньому світі є те, що Америка стоїть за свободу для всіх, в той час як Росія — за нову колонізацію.

Повторюйте це в кожному листі. Допоможіть поширити цю правду по всьому світі.

Це є стаття із серії щотижневих статтей, поширюваних тепер Загальною Радою Американської Єдности з метою допомогти американським громадянам ширити правду про Америку по всьому світі. Якщо у Вас є якісь питання, або побажання щодо того як зробити листи до друзів закордоном ще ефективнішою зброєю у поході за правду, пишіть на адресу: Common Council, 20 West 40 Street, New York 18, N. Y.

АМЕРИКА БУДЕ ЛОВИТИ КОРАБЛІ З КОНТРАБАНДОЮ ДЛЯ КИТАЮ

Вашинґтон. — Департамент торгівлі швидко приступив до виконання заборони на вивіз американських товарів для вжитку червоного Китаю. Митні агенти дістали наказ придержати кожний американський корабель, навантажений товарами, призначеними для комуністичного Китаю, все одно, чи ці товари підуть туди впрост, чи через іншу країну. Кораблі будуть придержані тоді, коли причалять до якогось американського порту, або будуть переїздити через Панамський Канал. Заборона відноситься не тільки до продуктів, вироблених в Америці, але й до вироблених в інших країнах, якщо вони призначені для Китаю, і належать до так званих „стратегічних матеріялів". Уряд видав такий наказ після того, як сен. Герберт О'Коннор запротестував, щоб американські кораблі постачали стратегічні матеріяли для комуністичних китайців.

● Про наказ мобілізації нових річників „добровольців" до війни в Кореї повідомляється з комуністичного Китаю.

● Про нове загострення совєтської диктатури та господарської експлуатації в сателітських країнах — повідомляють зза залізної заслони.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

УНСоюз — рідна організація для кожного українця

В суботу, 18 листопада, в Шікаґо відбулися Річні Організаційні Збори Відділів Українського Народного Союзу міста Шікаґо та найближчої околиці, в яких взяли участь: головний предсідник УНСоюзу, Дмитро Галичин, головний контрольор Степан Куропась, головні радні Анна Васильовська і Тарас Шпікула, а також делеґати на останню Конвенцію, представники понад 20 відділів УНСоюзу та широкі круги українського громадянства міста Шікаґо.

Зборами керував п. Тарас Шпікула. З короткими привітальними промовами виступали пп. інж. Степан Куропась, п-ні Анна Васильовська та організатор п. Дмитро Білинський. Тут роджена п-ні Васильовська закликає всіх приявних доложити всіх зусиль, щоб допомогти, зорганізувати широкі круги старих, тут народжених і недавноприбулих іміґрантів у рядах Батька-Союзу, бо „де б не народилися, всі ми почуваємося українцями і всім дорога українська справа. „Батько-Союз дотепер дав найбільше реальної допомоги українським визвольним змаганням з усіх організацій в Америці" — каже пані Васильовська.

Головним промовцем на зборах був п. Дмитро Галичин. Очевидно в коротенькій кронікарській нотатці годі нам переповісти змісту майже півтoрагодинної глибокої змістом промови предсідника Союзу. Все ж, бодай короткими натяками, заторкнемо найважливіші порушені справи. Прелеґент розглядав такі три ділянки: 1. Зазнайомив приявних з сучасним станом діяльности та фінансів УНСоюзу взагалі, зокрема зупинившись над завданнями УНСоюзу, що на нього наложила їх наша доба; 2. Праця місцевих відділів і 3. Якими прикметами повинен відзначатися кожний працівник УНСоюзу, щоб успішно виконував свою працю.

„Український Народний Союз — це не лише обезпеченева організація, але народна українська установа, яка виконувала й виконує колосальну працю не лиш для самої організації, не лиш для свого членства, але і для всієї української народної спільноти в Америці і для України взагалі, бо УНСоюз ніколи не існував і не жив тільки для себе, але жив і — живе життям всієї української спільноти й цілого народу", каже прелеґент. Але виконував він і далі виконує важливу працю і для свого членства та й для Америки. Члени Українського Народного Союзу можуть бути переконані, а вони такими і є, що належать до на найкращих засадах побудованої братської організації в Америці. Прелеґент навів ряд цікавих доказів на це твердження, і то в різних відношеннях життя того роду організацій. Цікавими порівняннями з подібними організаціями інших національностей в Америці, як також з міліярдовими обезпеченевими спілками прелеґент вивів яскраву вищість УНСоюзу над іншими, якщо йдеться про вигоди членів, а також у відношенні до виконування загально-національних завдань. Для прикладу згадати б бодай заснування і фінансування в початках ЗУАДК, поставлення до диспозиції „Свободи" на услуги переселенчої акції, фінансова підтримка Українських Визвольних Змагань в Україні, видавання книжок і журналів про Україну і її Визвольні Змагання в чужих мовах і т. п. Український Народний Союз від самого початку свого існування став на народних позиціях і вже напр. в 1905 році, отже 45 років тому, коли був ще фінансово дуже слабою організацією, вислав Українському Революційному Рухові під московською окупацією 5000 долярів! На ті часи — це був великий подвиг і доказ великої національної свідомости піонерів УНСоюзу. Вони мали ясні цілі, й ці цілі повинні бути й надалі строго зберігані, а членство повинно йти вірно слідами піонерів Батька-Союзу.

УНСоюз виконав і супроти Америки важливу службу. Це він, при допомозі видань і участи його представників у різних політичних акціях (що правда, з рамени інших, політичних, організацій!) перший вказав американцям загрозу большевизму.

Цифровими даними прелеґент зілюстрував зріст УНСоюзу в останніх 4 роках. На зріст членства вплинуло прибуття до Америки нових українських еміґрантів, з яких вже понад 10.000 стало членами УНСоюзу. Предсідник закликав усіх учасників, зокрема батьків тут родженої молоді, доложити всіх зусиль, щоб зорганізувати цю молодь поголовно в УНСоюзі й зберегти її в ньому.

Мусимо звернути увагу Шановних Читачів „Свободи" ще на один факт. Головний Предсідник досить довго зупинився над тою ролею, яку виконала „Свобода" на протязі свого 58 річного існування. „Свобода" — це одинокий у світі загально-український щоденник, який за ввесь час свого існування стоїть на позиціях оборони прав українського народу на всесторонне суверенне життя. Правда, особливо в останньому часі чути часом голоси невдоволення, але рішучо заявляє Головний Предсідник: „Свобода" не служить ніякій окремій партії, ні мельниківцям, ні бандерівцям, ні УГВР-івцям, а лише цілій українській спільноті!" Цілій українській спільноті вона служила, служить і далі буде служити, каже далі, і то не дивлячись, чи це подобається якійсь партії, чи ні.

Зупиняючися над діяльністю, а особливо над зростом членства понад 20 Відділів УНСоюзу міста Шікаґо і околиці, головний предсідник відзначив насамперед 221-ший Відділ, який зріс на протязі року на 606 нових членів, та 379-тий Відділ, що придбав 385 нових членів. Далі згадав, що тепер ведеться властиво змаг за першенство у придбанні нових членів між двома містами: Ню Йорком і Шикаґом. Вони майже цілий час стоять на рівні, при чому то одне то друге місто на зміну виказує вище число придбаних нових членів. Воно тепер виносить по біля 1400. Побажав Шікаґові виграти змаг з Ню Йорком на кінець року, щоб більше захотити Ню Йорк до змагу в новому році.

Окремо зупинився Прелеґент над допомогою УНСоюзу в праці Українського Конґресового Комітету і закликав усіх союзовців і несоюзовців до вплачування Українського Національного Датку, який одинокий буде в силі дати спромогу українським чинникам в ЗДА виконати їх завдання супроти воюючої і терплячої України. Закликав рівно ж до підтримки переселенчої акції, бо існує загроза, що поважна скількість українських скитальців буде змушена залишитися на скитальщині в Европі, за що українська еміґрація в ЗДА буде змушена стягнути на себе зневагу так супроти Батьківщини, як і супроти Америки, яка хоче допомогти цим нещасним людям і недавно через окремих уповноважнених звернулася на спеціяльній пресовій конференції зі закликом, щоб національні групи пожвавили допомогу в переселенні скитальців з Европи.

Після промови п. Дмитра Галичина забирали голос у Союзових справах пп. о. прот. Омелян Мицик, Максимюк, Кришталь, Семянчук Іващук і ін. Промовці з новоприбулих висловили щире признання всім давніше прибулим українцям за їх піонерську працю і великі осяги на народній ниві. Оці величні Храми, оці національні доми, оці мільйонові народні організації, оці високоякісні видання про Україну, оці колосальні допомогові акції Визвольним Змаганням Українського Народу на Землях — це осяги, що будуть записані золотими буквами на сторінках історії Визвольної Боротьби України, з-поміж усього цього на самий верх буде висунений напис УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

Д-р Петро Стерчо

БУФАЛО

Свято УПА

Заходами Громадського Комітету в складі: пп. Василь Потішко, Зеновій Саган, Олекс. Коваль, Михайло Андріюк, Ярослав Пришляк, українське громадянство м. Буфало врочисто вшанувало День Української Повстанської Армії.

В дні 22 жовтня ц. р. було відправлено у всіх церквах Служби Божі і Молебні в намірені УПА. О 3-ій годині дня, в залі Українського Народного Дому відбулася Святочна Академія з доповідями про УПА і вокально-музичною програмою.

В цей день переведено під церквами і в часі Академії збірку на Фонд Місії УПА, яка дала у висліді $249.99.

ВЕРБЛЮДИ В КОРЕЙСЬКІЙ ВІЙНІ

На фронті в Кореї, 11 грудня. — Американська авіяція в Кореї має тепер нові об'єкти для своїх атак — верблюди. Їх почали використовувати комуно-китайські війська для траспорту. У вчорашній атаці авіяції на валку ворожого постачання вбито 29 цих сотворінь.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ ПОКІЙНОЇ СОФІЇ ЗАДОРЕЦЬКОЇ!

Смерть Покійної Софії Задорецької діткнула мене дуже глибоко. Нюйорська громада втратила щиру патріотку, яка працювала зо мною в рідних наших організаціях довгі літа в користь українського народу, який Вона так дуже любила. Цією дорогою складаю Мужові та Дітям Покійної моє найглибше співчуття. Хай американська Земля буде Тобі, Дорога Софіє, пером. А замість квітів на Твою могилу пересилаю до УККомітету $10 на допомогу визвольним змаганням нашого народу.

Дарія К. Кульчицька.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

За український спортовий тижневик

Говорити про загальне значення друкованого слова в культурному суспільстві видається мені зайвим. Іншим ділом є пригадати значення спортової газети для сьогоднішнього українського спорту по цілому світі. Можна дивуватися нашим фанатикам спорту, радше копаного м'яча, в Америці й Канаді, що вони хоч би з любови та бизнесу не подумали про видання такого спортового часопису. Хіба не любо почитати спортові репортажі з усіх частин світу, серед рядків яких напевно знайдете вашого улюбленого футболіста, кошівкаря чи відомого майстра пінґ-понґу. Кожний часопис у неанглійській мові, в Америці чи Канаді мусить мати вірних і сталих читачів. Коли він їх має, то він живе, розвивається і сміливо глядить в майбутнє. А це значить, що бизнес іде. Тисячі наших прихильників спорту із надзвичайною насолодою розгорнули б свій спортовий тижневик. 3000 передплатників не є жадною проблемою. Отже реальне існуваня його забезпечене. Більше, я згоден твердити, що такий спортовий тижневик був би найбільш читаний із всіх тижневиків, уkі появляються в Америці та Канаді! Чи не дає це підстави до здорового і оптимістичного сподівання?

Я навмисне почав з „реалізму", обговорюючи бизнесову сторінку цілої порушеної справи. Повірте, я не бажав би випробовувати свій спортовий патос на ваших, за дуже „виспортованих" буднями нервах, але коли ми згадуємо про відродження світової Ради Фізичної Культури, коли ми згадуємо про пропаґандивне завдання українського спорту і врешті, коли ми турбуємося за майбутнє українського спорту, то чи можемо ми не попадати в патос? Адже не є таємницею, що український зорганізований спорт на Рідних Землях провадив не менш завзяту боротьбу за рідну землю, по якій свобідно повинні бігати спортові ноги. Згадаємо „Сокола", „Січ"!

Український спортовий тижневик на початку являвся б теж організатором нашого спорту. Своїм словом він пригадав би тисячам активних спортовців ту особливу дружбу, нерозривність і навіть здорову фамілійність, яка є так дуже прикметною рисою кожного спорту, а українського зокрема. Багато хотілося б писати про це, але думаю, що також багато відгукнеться на цю забуту справу. Скажу ще, що передумовою цілковитого успіху мусять бути фахові й талановиті автори.

Роман Лисняк

Нові іміґранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Мюір" до Ню Йорку дня 13-го грудня:

Баран Микола, Осипа; Даwиденко Микола, Параня, Василь; Дякізський Евстахій, Юлія, Роман, Анна, Андрій, Зірка, Богдан; Галан Теодор, Осипа, Іван; Галелюка Володимир; Івасюк Ярослав, Станислава, Софія; Корній Максим; Костенко Федір; Кухта Володимир, Марія, Юрій; Ладник Марія, Василь, Василь; Луценко Дмитро; Овчарук Микола,, Тетяна, Лідія, Віктор; Марків Іван; Мерко Григорій; Пасічник Галина; Передерій Степан, Ольга, Ніна, Володимир; Петрунів Ярослав, Степанія, Оксана; Поліщук Володимир; Роєвський Андрій; Рубак Роман; Савчак Ілько; Шиманський Петро; Чабан Методій, Віра; Клехньовский Владислав, Марія, Юрій; Скороход Марія, Василь, Анна; Воробець Теодор, Анна, Богдан; Захарчук Петро, Ева, Осип, Теодозія, Зарніцка Анна; Грещак Михайло; Колосюк Анастасій, Надія, Анастасій, Галина; Шевченко Олексій.

Ювілей Українського Танку в Канаді

Канада, а особливо її схід, знаходиться під знам'ям підготовки до 25-літнього Ювілею Українського Танку на американському континенті, що має відбутися в 1951 році. Громадський Ювілейний Комітет в Торонті, де перед 25 роками розпочав свою діяльність Василь Авраменко, влаштував вже вдалі передювілейні вистави: 10 вересня 1950 р. в „Пелес Пір" над Онтерійським озером і останньо 29 жовтня в найкращій торонтській залі „Мессей Гол" величавий Фестиваль Українського Танку і Пісні. В обох згаданих імпрезах взяло участь біля 8 тисяч українського громадянства і численні гості англо - саксонського світа.

29 жовтень 1950. Надзвичайно гарна осіння неділя. О год. 2:30 простора заля „Мессей Голл" з двома великими бальконами по береги виповнена. На сцену входить мішаний хор СУМ-у під проводом дир. Баюса, а панна Наталка Несторовська грає на п'яні канадійський гимн „О Канадо". З'являється голова Ювілейного Комітету д-р Степан Росоха і відкриваючи фестивал, говорить про черговий удар Москви по українськім народі. Удар тяжкий і болючий, бо Москва вбила одного з найбільших сучасних синів України — Командира УПА ген. Т. Чупринку. Але Москва ніколи не осягне своїх цілей, бо хоч цей удар надзвичайно болючий, але український нарід знесе його мужньо і він ще більше загартує українську націю і нас усіх в боротьбі аж доки, за словами ген. Чупринки „східний сатрап не буде поконаний". Потім д-р Росоха завізвав, понад тритисячну публику, однохвилинною мовчанкою віддати пошану пам'яти ген. Тараса Чупринки.

Зчерги, згаданий хор відспівав кілька українських пісень, між якими найкраще вийшла „Засяло сонце золоте". Відтак слідувала серія українських танків — „Спомини з гір", з яких найкраще вийшла гуцульська танкова картина, а в ній аркан із зіркою. Виконавці були учні Танкової школи В. Авраменка, яку він започаткував весною ц. р. Як хор, так і танцюристів публика нагороджувала грімкими оплесками.

Центральною точкою першої частини Фестивалу був виступ генерала Олександра Загродського, якого представив публиці голова Комітету. В особі ген. О. Загродського, торонтська публика щиро привітала одного з найвизначніших українських генералів з часів перших визвольних змагань.

В своїй промові ген. Загродський підкреслив залізну волю українського народу витримати в боротьбі, рішуче відкидаючи намагання наших сусідів запанувати над якоюнебудь частиною української землі.

З привітальними промовами виступили ще представники Українських Церков, о. кан. П. Каменецький і о. прот. П. Самець. На те прийшла вязанка українських танків, виконавцями якої були найменші танцюристи В. Авраменка.

На залі приявна була велика частина англійської публики, а заступник посадника міста Торонта сердечно вітав українців, підкреслюючи їх великий вклад у канадійську культуру і розбудову Канади взагалі та побажав українському народові скорого визволення з-під московсько - большевицького ярма.

В'язанку українських пісень, до якої ввійшли походові і повстанчі пісні, виконав чоловічий хор „Прометей" під вмілою рукою дир. Т. Гнопка. За те дісталося йому грімких оплесків так само, як і танцюристам Авраменка, що виконали „Козацьку Славу" — картину з козацького життя, в якій вирізнився гуртовий танок Запорозький Герць.

Образ Молитви перевищив усяку уяву. По середині горішнього (поверхового) ряду стояла символічна постать Свободи на взір американської статуї. Біля неї символи: України і Америки з одного боку, а з другого Канади і Британії та їх посестри в асисті української дітвори, хлопців і дівчат. Внизу на сцені стояли ряди козаків з обох боків зі шаблями. Середину сцени заповнили по сторонах дальші посестри і українські дівчата, які виходили на сцену під гру дзвонів. На те рознеслося з уст Свободи (Г. Галій) могутнє і безсмертне „Аве Марія"! Святочне враження завершило відспівання тисячною публікою „Боже вислухай благання".

Спільним відспіванням гимну закінчилося це наскрізь вдале свято і одна з найбільших імпрез, яку українці міста Торонта мали за останні роки.

Відновлення Українського Фотоґрафічного Товариства

З кінцем 1930 р. за почином проф. Балицького і д-ра Дмоховського засновано у Львові перше на українських землях фотографічне товариство, знане опісля під популярною назвою „УФОТО".

Були давніше деякі фотогуртки, як Пластовий, Студентів Богословії, Політехніки, але крім пластового гуртка, який увіковічнив у світлинах ціле своє кількадцятилітнє життя в Пласті, інші не проявили ширшої діяльности. Заснування УФОТ-а викликало відразу живий відгук, його доказом був наплив численних членських заяв з усіх земель Західної України, так, що вже по кількох місяцях діяльности, УФОТО начислювало поверх 200 активних членів. З кінцем першого року існування влаштовано 1-шу аматорську виставку, яка численно відвідувана приєднала Товариству також багато членів і прихильників.

Дальшим етапом розвитку було влаштування власної клюбової домівки в будинку Лисенка при вул. Шашкевича. Там була комплетна ляборатоpія, вивінувана у модерні апарати, приладдя для вжитку членів та бібліотека з поверх 200 томів. Згодом видавало Т-во місячник „Світло й тінь" на дуже високому фаховому й мистецькому рівні. В наступних роках влаштовано ще дві виставки: етноrрафічну та другу „Львів у світлині".

З членів вийшло кількох визначних фахівців, які позакладали свої власні заведення, або крамниці. Наші члени працювали дуже активно в місячнику „Наша Батьківщина", виданим туристично-краєзнавчим Т-вом „Плай" у Львові". Три річники „Нашої Батьківщини" збагачені кількома сотками світлин наших заціліих історичних пам'яток, соборів, церков, етнографічних типів, одягів та краєвидів, — належать до найцінніших краєзнавчо-культурних видань.

„УФОТО" проіснувало 9 років, щойно большевицька інвазія та війна припинили його діяльність.

Завданням теперішнього покоління світливців є продовжувати працю УФОТО на еміграції. Світливці-аматори й фахівці мають дуже важливе завдання закріпити у світлинах історію нашої еміґрації у всіх країнах, куди закинула доля українців. Тут підходили б знимки з усіх наших свят, обходів, демонстрацій, наших владик та заслужених священників, політичних та громадських діячів, Народних Домів, фарм та осель, де живуть українці, Пласт, спорт, школи, захоронки тощо.

Може кому буде дивно, що зазив до відновлення Т-ва являється якраз під зиму. Та вже давно минули часи, коли аматор ховав на зиму улюблену камеру. Тепер таку ж нагоду власникам модерних апаратів, кінокамер і т. п. дають зимові спорти, краєвиди і т. п. Зима зі своїми світляними ефектами та контрастами дає багато нагод виявити власний мистецький хист.

Підготовчу працю уявляю собі в цей спосіб: в усіх більших скупченнях українців збираються аматори, списують охочих та пересилають до тимчасового осідку Ініціятивного гуртка в Шікаґо. Централя повстане там, де збереться найбільша скількість активних членів, евентуально з власною, добре вивінованою домівкою. В інших місцевостях філії. Конститууючі збори централі можуть відбутися кореспонденційною корогою, а на філіях при участі місцевих членів.

Зголошення враз з плянами праці, пропозиціями і т. д. надсилати покищо на адресу: Д-р. Степан Дмоховський, 1112 N. Damen Ave, Chicago 22, Ill. USA.

Усі українські часописи проситься передрукувати.

Д-р. Степан Дмоховський

ТАРЗАН, ч. 2490. Жертви вогню.

Почувши зловіще гарчання у рятунковій печері, Джена відвернулася... а зелені очі благально звернулися до неї з сумом.

Львиця поступила нарочно вперед... одначе затрималася на вид поломіні...

...а її самець саме в цій хвилині, на іншім канті понад вогнем кашлав і тужливо споглядав за безпечним місцем надолі.

Міжтим Тарзан сумно глядів, як попри нього переганяв вогонь, який, на його думку, спалив Джену.